

Turun linna

päälinna

huone n:o 3:n tutkimukset

(v. 1939, v. 1949, v. 1987)

J101

Huone 3:n tutkimukset

- v. 1939
- v. 1949
- v. 1987

1. v. 1939

Vuonna 1939 huoneen tutki L. Pettersson. Tutkimusta hän nimitti 'kai-
vaukseksi'. Lattialla ollut 'irtomaakerros' poistettiin, jolloin hu-
oneen pohjoisosassa paljastui kallio, joka ulottui pohjoisseinästä
suunnilleen keskilattialle viettäen lounaaseen päin. Pettersonin
mukaan huoneen länsi- ja eteläosan maaperän muodosti kova, savensekai-
nen koskematon soramaa. Eteläseinän juuressa oli kuitenkin tummaa,
nokista maata. Näkyvissä oli ollut 2 kivirykelmää, eteläisemmässä ryh-
mässä havaittiin tiilenpätkiä. Länsiseinän pohjoisosan edustalla oli
tiilipermannon jätteitä. Tiilipermento oli Pettersonin mukaan n.
15-20 cm syvyydessä.(piirros 1).

Vuodelta 1939 on myös kartta. Siinä näkyvät tiilet ovat suurelta osin
kokonaisia, ne sijaitsevat n. 7,70 m korkeudessa. Kartassa on näky-
vissä myös joitain isompia kiviä, n. 7,4 m mpy.

2. v. 1949

Vuonna 1949 tutki C.J. Gardberg huone n:o 3:n itäseinän. Vuonna 1941
sattuneen palon jälkeen sortui muurin alin osa, pohjoisnurkkaa lukuun-
ottamatta. V. 1949 muurattiin sortunut osa uudelleen. Muurin alle
valettiin betoniperustus. Muuri muurattiin betonilla, mutta saumat
tehtiin myöhemmin kalkista. Aukon pohjoispieli rakennettiin myös
uudelleen.(piirros 2).

kuoli m. 3.
Permanto^{2.}
Hairaus m. 1.

1

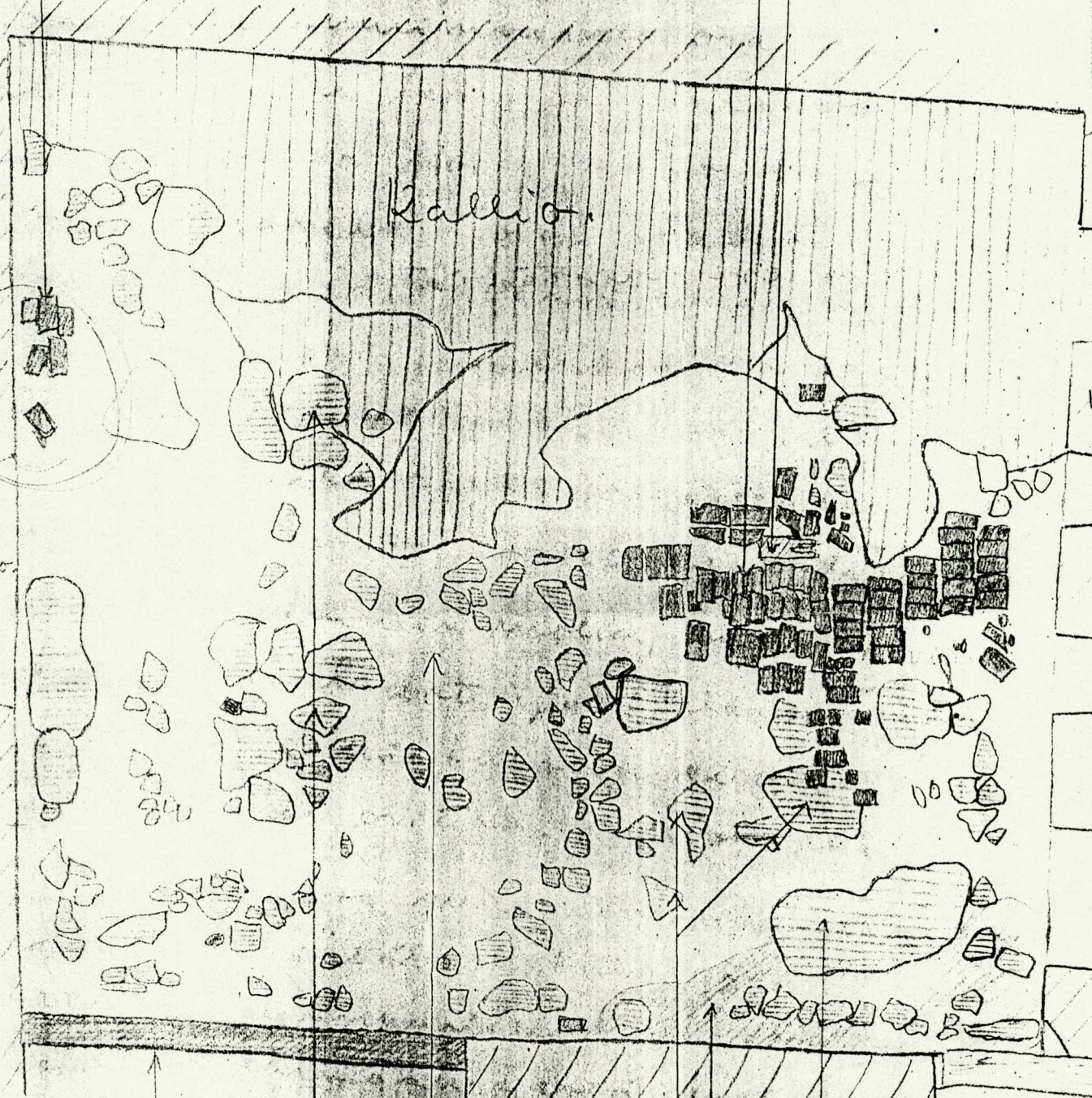
Piirros 1.

Tiilipermanon
jätettä.

Tiilipylväät.

Tiilipermanoa.

Lahonneen sandan
jätettä.

Kallio.

Mehd. laotettu
kiviasennä.

Punim tiiliseinän
alaosa.

Tummaa, rakkista
maata.

Ovi-
ankko.

Kovaa, saven-
vekaista sora.

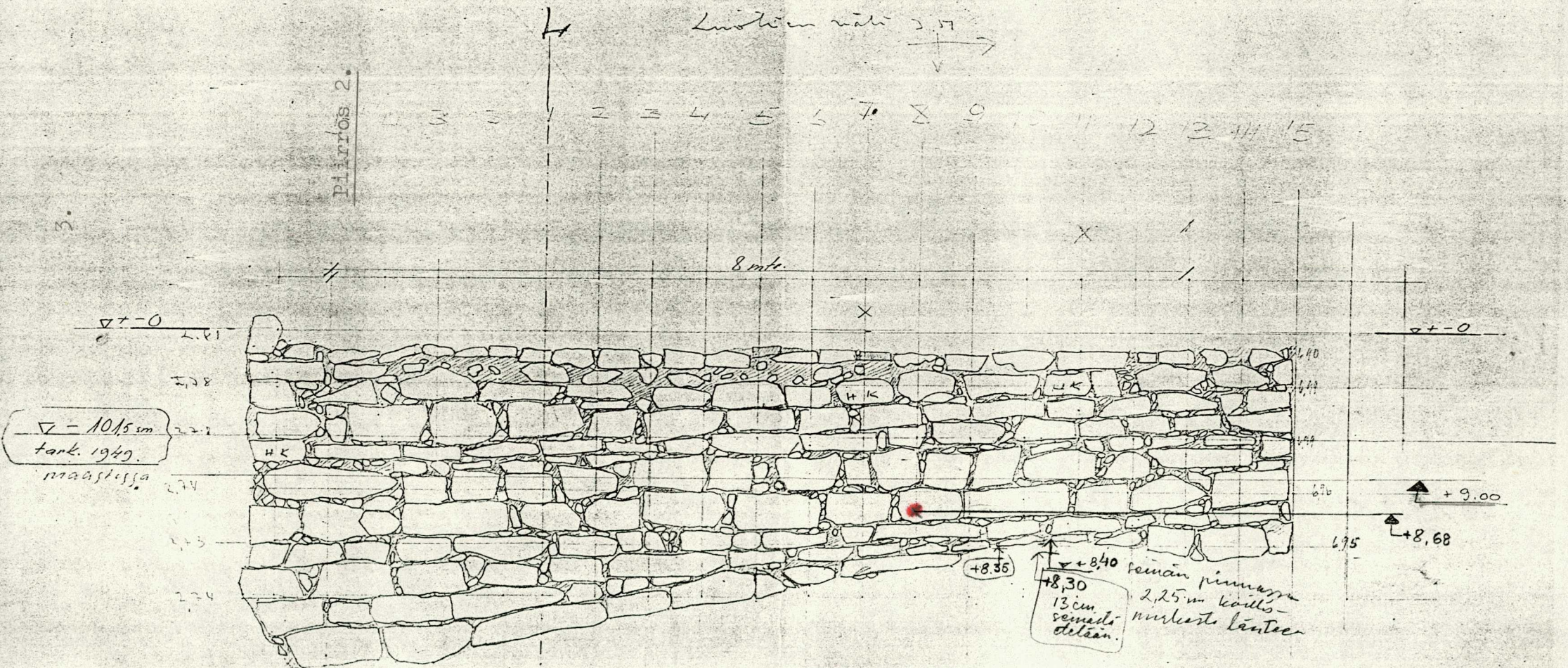
Sunnikko, pinnalla
nahkinen karmakivi.

Pohjoisrivi
 Länssin huone
 pohj. seinä I kerros

HUONE N° 3

H. N° 3. 20

3:1 TUR...

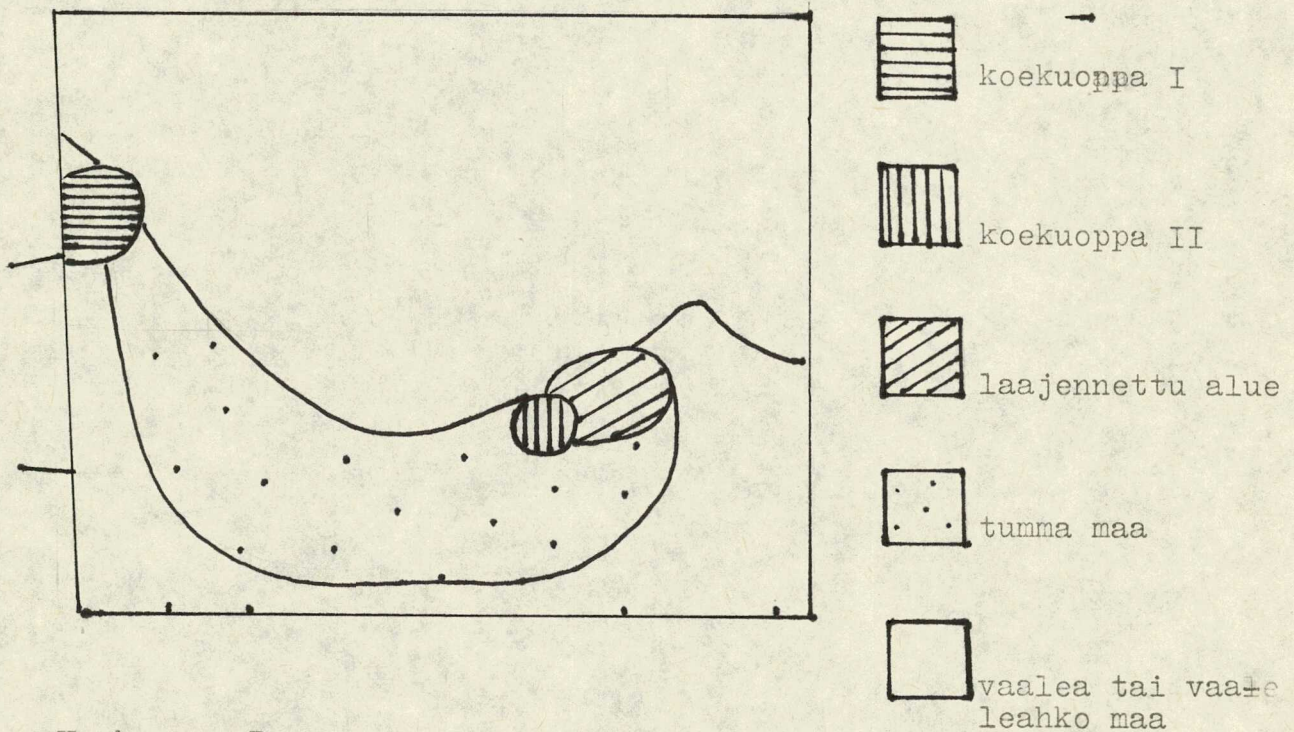

3. Tutkimus vuonna 1987

Vuoden 1939 "kaivausrajat" näkyivät maan värissä: näillä kohdin, jossa maa oli kaivettu kallion tasolle, maa oli vaaleampaa kuin muualla. Huoneen keskiosassa ja paikoin etelä- ja länsiosassa oli näkyvissä tummempaa maata. Ihan länsiseinän viereinen osa ja eteläseinän juuressa oleva maa näytti vaaleammalta. Yllä olevien aukkojen muuraukset ovat saattaneet vaikuttaa tähän.

piirros 3.

1 m

huone 3:n koekuopat sekä maanpinnan
värit

3.1. Koekuoppa I

Koekuoppa I tehtiin 2 m pohjois-länsinurkasta etelään, sen koko oli n. 1 m x 1 m. V. 1939 kartan mukaan tätä aluetta ei olisi kaivettu kallioon asti, vaan paikalla olisi pitänyt olla tiilipermannon jätettä. Kuopasta löydettiin tiilenpalasia ja pari kokonaista tiiltä, mutta ne eivät sijainneet millään erityisellä tasolla vaan sekaisin. Erityisiä maakerroksia ei voinut havaita, kuoppa koostui lähinnä rakennusjätteestä. Laastia oli kuopassa runsaasti. Tiilen palasten päällä oli poikkeuksetta kaikissa laastia. Lisäksi kuopassa oli runsaasti pikkukiviä, n. 10-15 cm kokoisia.

Koekuoppa I kaivettiin yli metrin syvyyteen: kuopan pinnan korkeus oli ennen kaivamista 7,80 m mpy, kuopan pohjan oli 6,66 m mpy. Pohja ei ulottunut kallioon asti, mutta syvemmälle kaivaminen olisi ollut jo vaikeaa, kuoppaa olisi täytynyt laajentaa. Kuopasta löytyi muutama ruosteinen naula. Kuopasta löytyneiden tiilien kokoja: 10 x 10 cm, 9 x 28, 13 x 19, 14 x 18, 13 x 16 cm.

Kuopasta otettiin 3 tiilinäytettä.

Seinämuuraus, joka siis jatkui maanpinnan alle kuopan alueelle, oli samantyyppistä kuin yllä olevakin. Kivet olivat kohtalaisen suorissa riveissä, sauman paksuus vaihteli 4-10 cm välillä, laasti oli samalaista kuin ylempänä seinässä. Näkyvissä olevien kivien leveys oli keskimäärin 25 cm luokkaa. Koekuopan alueella oli näkyvissä 3 kivi-riviä päällekkäin. Kivet olivat tumman ruskeita.

3.2. Koekuoppa II

Koekuoppa sijaitsi n. 3 m itäseinästä länteen, 2,65- 3,55 m eteläsei-nästä pohjoiseen. Kuopan koko oli n. 90 cm x 75 cm. Pintamaa oli korkeudella 7,85 m mpy, ja kuoppa kaivettiin tasolle 7,25 m mpy. Lisäksi kuoppaa laajennettiin tiilipermannon tasolle, eli n. 7,75 m korkeudelle. Laajennetun alueen koko oli n. koekuoppa mukaan laskettu- na 1,60 m x 1,70 m, ja se sijaitsi koekuopan pohjois- ja itäpuolella (ks. piirros 3).

Koekuopassa havaittiin seuraavanlaisia maakerroksia: ylinnä laastin-sekainen maa, jossa oli tiilimurskaa ja pikkukiviä, kerroksen paksuus oli keskimäärin 10 cm. Sen alla oli tumma maa, jonka seassa oli myös tiilimurskaa, paksuus n. 8 cm. Savensekaisen maakerroksen paksuus n. 13 cm, yksi tiiliskivi oli tässäkin kerroksessa näkyvissä. Kuopan alareuna koostui maasta, jossa oli savea ja nokea. Kuopan pohjalla oli pikkukiviä, kokoja: 7 x 12 cm, 7 x 11, 8 x 8 cm. Osa kivistä ei ollut kokonaan näkyvissä. Koekuopan itäreunaa ei kivikosta johtuen kaivettu yhtä syvälle kuin muualta. (ks. piirros 4).

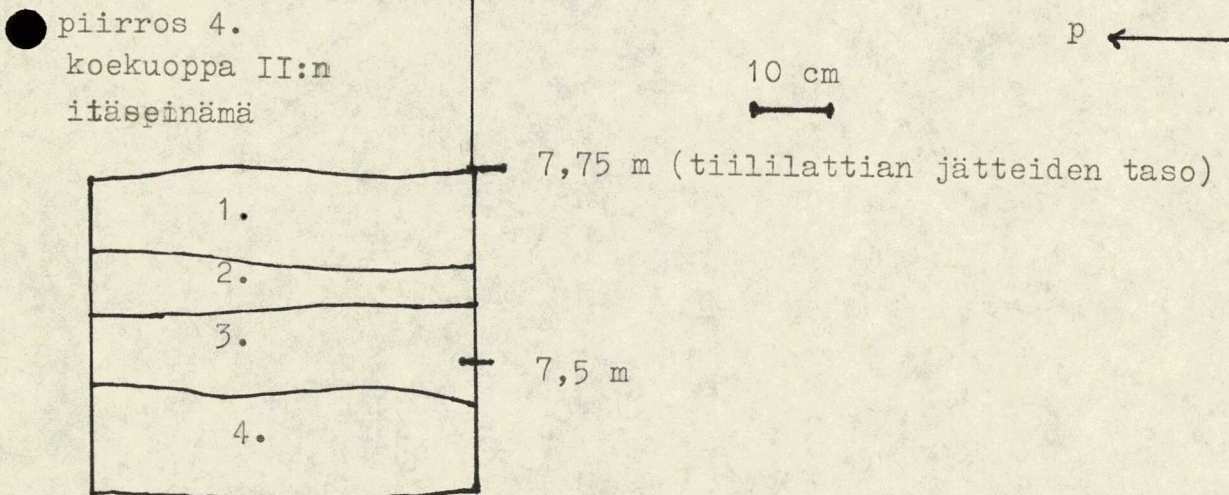
Laajennetun alueen (tiilipermannon jätteet) koko oli siis lähes pari metriä. Tiilien palasten kokoja: 8 x 11 cm, 7 x 8, 8 x 19, 5 x 7, 2 x 3, 5 x 10, 14 x 15 cm. Yhtään kokonaista tiiltä ei alueelta löydetty. Yhdessä tiilessä oli kaksi 2 mm kokoista uraa, joiden etäisyys

toisistaan oli 1 cm. Tiilimurskan seassa oli runsaasti laastia ja pikkukiviä koko laajennetulla alueella. Alueen eteläosassa (lännestä itäseinää) tiilen palat olivat nokisia ja niiden välissä oli hiiltä.

Koekuoppa II:sta ja sen ympäriltä löydettiin runsaasti ruosteisia rautanauvoja, joista osa näytti vanhemmilta. Nauvoja löytyi eniten savensekaisesta maakerroksesta, mutta niitä otettiin talteen myös muilta syvyyksiltä. Kuopasta löydettiin myös muutama eläimen luun kappale.

Kuopasta otettiin yksi tiilinäyte.

1=laastinsekainen maa, jossa tiilenpalasia

2=tumma maa

3=savensekainen maa

4=saven ja noensekainen maa

- pohjalla kiviä

- 1. kerroksen yläpuolella oli ennen piirroksen tekemistä n. 10 cm irtomaata.

3.3. Koko lattia

Koko lattian alueelta löydettiin rautanauvoja sekä yksi ruosteinen rautaviila.(pintapöimintana).

Verrattaessa vaaituslukemia vuodelta 1939 lukemiin 1987 voi huomata seuraavat erot: huoneen itä-^{pohjois}länsinurkka on samalla korkeudella kuin vuonna 1939, eli kalliossa, mutta pohjois-länsinurkka oli nyt 60 cm korkeammalla. Itä-etelänurkka on ollut v. 1939 10 cm alempana.

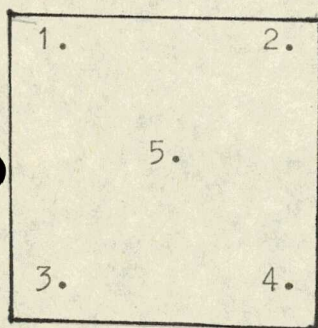

7.

Etelä-länsinurkka on nykyisin ehkä n. 20 cm korkeammalla, mutta luku ei ole tarkka, koska v. 1939 vaaitusluku on otettu pienestä kivistä, ei maantasosta. Tiililattian taso oli v. 1939 kartalla näkyvissä, nyt siinä siis oli n. 10-15 cm maakerros päällä.

piirros 5.

pintakorkeudet v. 1987 lattialle

1= 7,81 m

2= 7,92 m

3= 7,77 m

4= 7,87 m

5= 7,85 m

p

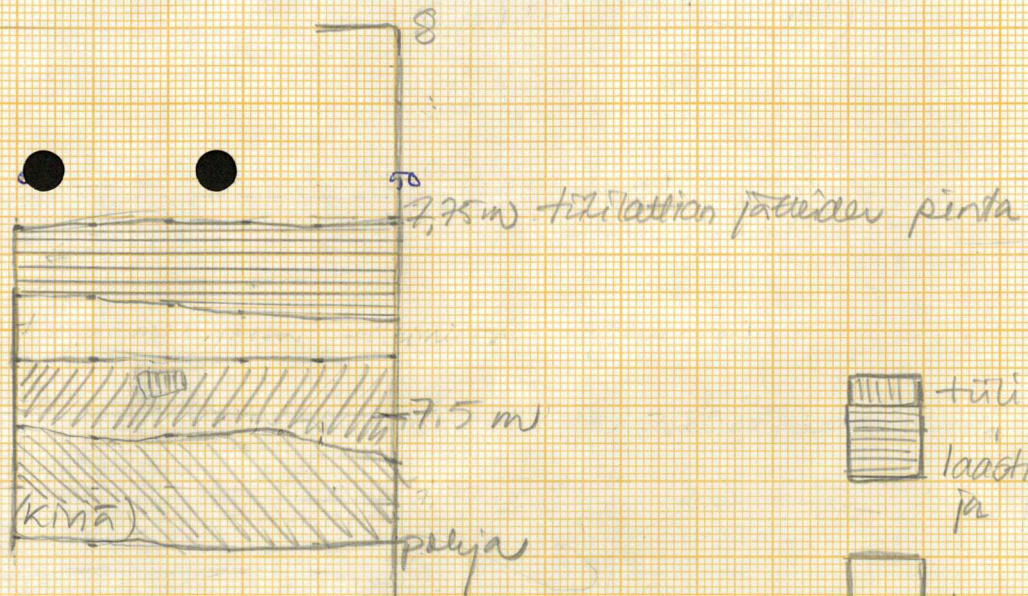
Turussa 3.7.1987 *Mina Koskainen*

Turku linna 1987, pöytäkirja
 huone n:o 3
 koekuoppa 2:n
 itä-sisäntien profiili

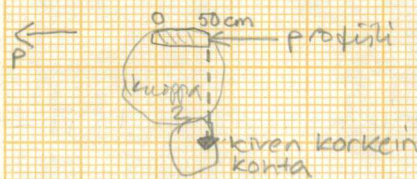
1 m

Itäseinä

- tiili
- laastinrakenteen maa, josta tiilipaloja ja kiviä
- tumma maa, josta pöytätilimurteen
- savenseläin maa
- noin ja savenseläin maa

Kuoppa!
 - pöytä, lannasta itämpäin

→ profiilin etäisyys on samalla suoralla i-t suoran kuopan länsipuolella olevan kiven korkeimman kondon kanssa.

- kuopan itäseinän päly ei ole kaupan syvin kohta (kivikkö!)
- tililattian yläpuolella alava maa oli pöytäruunesta ja pastilla (n. 10cm)

